

Aktivniji i kvalitetniji umirovljenički život

U povodu Međunarodnog dana starijih osoba koji se obilježava 1. listopada, Dom za starije i nemoćne osobe »Alfredo Štiglic« iz Pule organizirao je, u suradnji sa Gradskom knjižnicom i čitaonicom Pula, prezentaciju i predstavljanje rada šest radno-okupacijskih radionica u kojima rade i stvaraju korisnici Doma i korisnici usluga Gerontološkog centra.

Obilježavajući ovaj dan prisjetili smo se da svaka zajednica treba poštovati neovisnost, društveno sudjelovanje, pružiti zadovoljavajuću skrb, osigurati samoispunjenje i dostojanstvo svake starije osobe. Izašli smo iz naše ustanove i odlučili smo ovaj dan obilježiti svečano i radno te smo željeli pokazati našim sugrađanima što sve zna, može i hoće raditi i stvarati umirovljenik, starija osoba.

Na ovoj prezentaciji predstavili smo šest radionica koje djeluju u našoj ustanovi. To su: keramička radionica Doma, likovna radionica Gerontološkog centra, dramska radionica, radionica za sportsku rekreaciju i tjelovježbu, knjižna stanica, knjižnica i čitaonica i kreativna radionica.

Nosilac ove prezentacije keramička je radionica koja se predstavlja u suradnji sa Udrugom prijatelja starijih Senior, koju vodi keramičarka Jadranka Ostić.

Projekt Prozori traje već posljednjih godinu dana i dio je timskog rada naše suradnice Ljubice Širec, vrijednog rada naših korisnika koji su uživajući u ovom podatnom materijalu izrađivali mala remek-djela, te naše, već spomenute, Jadranke Ostić i radnog terapeuta Loredane Macan.

Prozori su kao motiv odabrani zbog puno mogućnosti interpretacije koje daju, koristeći se primjerice foto predlošcima ili prema sjećanju na neki konkretni prozor ili prema maštovitom odabiru vlastite imaginacije.

Ova tema otvara cijelu lepezu simboličnog tumačenja iz raznih područja ljudskog djelovanja od povijesti, umjetnosti i ikonografije te zadire i u duhovne sfere.

Svaki prozor priča svoju priču, ako ga promatramo već gotovog, ali i u toku izrade tu je puno priča u ugodnoj radnoj atmosferi maštovitog barba Bože sa »traveršom«, sada već pokojne naše nezaboravne i romantične Ines, pa tete Zdenke, s motivima gotičkog prozora. Tu je i barba Vinko, koji stolarskom preciznošću izrađuje prozore te barba Anđelo, isto precizan i maštovit. Teta Ana izrađuje srednjovjekovne prozore sa cvjetnim dekoracijama, i tako dalje ...

Ukratko, prelijep i za posjetitelje izložbe nezaboravan doživljaj.

Likovna radionica Gerontološkog centra našeg Doma okuplja umirovljenike koji žele naučiti nešto novo. Uče slikati i izrađivati

u glini. Vodi ih keramičarka Marina Orlić. Radionica je namijenjena starijim osobama koje su na izložbi predstavile svoje radove.

Dramska radionica Doma radi već nekoliko godina. Za nju režira korisnica usluga Doma gospođa Mira Kličić. Predstavljen je njen peti uradak, igrokaz Prozori. U ovom igrokazu glumili su naša korisnica Danica, te civilni ročnik Igor i gimnazijalac Nenad.

Radionica sportske rekreacije radi neumorno već godinama, a predstavljala se i na festivalima sportske rekreacije. Sad su prezentirali jednu vježbu rekreacije koju vodi fizioterapeutkinja Tatjana Benčić. Prosjek godina naše sportske grupe je 82!

Knjižna stanica nastala je kao plod suradnje sa Gradskom knjižnicom i čitaonicom Pula, koja nam je ljubaznošću i brigom gospođe Nele Načinović omogućila ovu prezentaciju.

Kreativna radionica Doma uvelike je potpomognuta volonterskim radom naših vjernih volonterki koje sa našim kreativnim korisnicima izrađuju čestitke, slike, broševe, privjeske, razne ukrasne predmete i slično. Naše su volonterke Vera, Ana, Ljiljana, Stela te volonteri Udruge Suncokret.

Obilježavajući 1. listopada, Međunarodni dan starijih osoba, željeli smo pokazati da je unatoč brojnim predrasudama starija dob, uza sve ostalo, i dob stvaranja, učenja, zabave, umijeća i kreativnosti.

Bila je to velika »fešta«.

Vesna Grubišić Juhas

ravnateljica Doma za starije i nemoćne »Alfredo Štiglic«, Pula
vesna.grubisic.juhas@pu.htnet.hr

Rođendanska želja

Istražujući tijekom 2005. godine potrebe starijih i nemoćnih osoba na području Bužeštine, u sklopu projekta koji je usmjeren na jedan od županijskih prioriteta – unapređenje skrbi o starijim i nemoćnim osobama – kao volonterka sam provodila istraživanja specifične skupine osoba starijih od 65 godina, onih koji žive u zajedničkom domaćinstvu s odraslim samcem (muškog ili ženskog spola), koji je tjelesni invalid ili mentalno retardirana ili duševno oboljela osoba (uključivo alkoholičar) ili na drugi način ovisna o starom roditelju. Donosim vam tek crticu jedne životne priče...

Buzet, 26. listopada 2005.

Dan je bio kao stvoren za šetnju i razgledavanje obranih vinograda rasutih po brežuljcima sjeverne Istre. Kasnojese

boje ruja prelijevale su se na suncu stvarajući osjećaj topline. Do sela S. B., udaljenog petnaestak kilometara od grada Buzeta, vodila je uska cesta koja je pred ciljem dopuštala prometovanje samo jednom vozilu. Selo je malo, tek nekoliko starih kamenih kuća koje oduzimaju dah svojom postojanošću, jednostavnošću i ljepotom. Ulazimo u jednu od njih koja možda i nije starija od ostalih, ali tako djeluje, jer dugo nitko u nju nije uložio ni novčića.

Sitna starica, omotana dekom, sjedi u fotelji u kuhinji. Prostorom se razlijeva miris kuhanog krumpira. Dolazi kći, žena blizu pedesete, masne, crne kose, korpulentna. Njeni pokreti odaju sramežljivost. Nismo im sasvim nepoznate. Intervjuerka, koja ih obilazi kao medicinska sestra, predstavlja me.

Kći sjeda za stol, uzdiše, na postavljena pitanja odgovara kratko, gestikulirajući

cijelo vrijeme rukama i glavom. Uglavnom priča majka – žive same, dosta izolirano, financijski relativno dobro stoje, ali ona je stara, bolesna, gotovo nepokretna, kći je retardirana, teško pokretna zbog pretilosti. Drago im je što smo došle da popričamo, nije im potrebno ništa, povremeno im dolazi rođakinja iz grada. Odjednom, kći važno progovori: »A ja imam brzo rođendan«.

– Kada – upitamo u isti glas.

– Mama zna – odgovori žena sramežljivim i nesigurnim tonom djeteta.

– A, ima, ima 25. 11. – kaže majka.

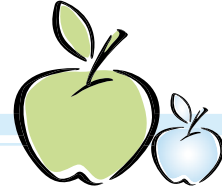
Upitale smo je što želi za rođendan.

– Medeka – odgovorila je kratko.

Oprostite smo se. Uzburkali su nas osjećaji ljubavi, tuge i jada. Putem smo se dogovorile da ćemo se 25. studenoga vratiti.

Buzet, 25. studenoga 2005.

Odlazimo u S. B. s tortom i poklonom

– plišanim medvjedićem. Uzbudene smo, pitamo se kakvu ćemo reakciju izazvati svojim nenajavljenim dolaskom. Izlazeći iz automobila ugledasmo slavljenicu kako viri kroz odmaknute zavjese na prozoru. Uzbudena, dočekuje nas na vrhu stepenica. Čestitamo joj rođendan, uručujemo tortu i poklon. Zbunjena je. Ne zna što bi s tortom?! Što bi s poklonom? Medvjedić je omotan u šareni papir s mašnom i leptirićem. Teško dišući trga papir, uzima medvjedića u krilo poput majke koja uzima dijete i njiše ga. Vidno uzbuđena obraća se majci: »Vidi mam...!

San dobila medeka!«. Gleda ga, smiješi mu se, posjeda ga na stol. »Mama, ma vidi, vidi kako te gleda!«. Majka plače, potresena je, govori joj da nas počasti tortom. Pjevamo joj »Sretan rođendan«. Jedemo tortu. »Nigdar du sada ni imela torta za rođendan, ta in je prva« – izjavila je majka. Kći uzima ponovo medvjedića, gri ga, igra se njime, sretna je. Majka se stidi, opravdava kćerku: »Ma niste vi nje kapili zadnji bot. Van je rekla da se boji medeka da ne pride blizi hiše, a ne da bi medeka za rođendan«. Razvezao se razgovor o medvedu kojeg su, navodno, vidjeli u blizini sela.

Ustajemo, spremamo se za odlazak. Majka nam je, još pod dojmom našeg iznenadnog dolaska, govorila: »Ma kaj ću jas van dat, niman jaj, mi kokoše ne nose ki je zima, ćete orehe ću van dat...«. »Ne, ne hvala, ne treba ništa« – odgovorismo. Ni slutiti nije mogla kako smo ispunjavajući rođendansku želju njenoj kćeri o kojoj brine ona, tako stara, bolesna i gotovo nepokretna, dobile zapravo mnogo više nego smo i zamisliti mogle.

Silvana Pavletić

Crveni križ i pomoć u kući za starije osobe

Socijalno-zdravstvena zaštita, odnosno zaštita i unaprjeđenje kvalitete života starijih osoba jedan je od pet prioriteta javnozdravstvenih problema u Istarskoj županiji.

Društva Crvenog križa s područja Istarske županije svojim aktivnostima trebaju razvijati i unaprjeđivati dobrovoljnu socijalnu skrb i uzajamno pomaganje građana, razvijajući pri tome svijest o potrebi međusobnog pomaganja i o izuzetnom značenju opće solidarnosti za rješavanje i zadovoljavanje osobnih i zajedničkih potreba, te poticati njegu i pomoć u kući i susjedsku pomoć. Gradska društva Crvenog križa s područja Istarske županije provode određene aktivnosti za pomoć potrebitima, ali su ravnatelj i djelatnici radom na terenu i kontaktom s korisnicima kao glavni problem prepoznali nerazvijenost izvaninstitucionalne skrbi.

Ravnatelji društava Crvenog križa s područja Istarske županije posvetili su se na organiziranim radionicama problematici posljedica nedostatne izvaninstitucionalne skrbi, smatrajući da u okviru svojih djelatnosti i ovlasti mogu pridonijeti smanjenju tog problema, odnosno utjecati na čimbenike koji to uvjetuju. Analizom problema kvalitete života starijih osoba koje nisu vezane uz instituciju utvrđeni su čimbenici koji uvjetuju nedostatak te kvalitete:

- (ne)dostupnost usluga, psihička izoliranost i/ili fizička dislociranost,
- velik broj staračkih i samačkih domaćinstava,
- zdravstveni problemi treće životne dobi i smanjena funkcionalnost,
- teško prihvaćanje institucionalnih oblika pomoći i pasivnost,
- loš socijalni status.

Na osnovi njih je definiran problem – **u Istri postoji velik broj staračkih i samačkih domaćinstava uz koja se najčešće vežu zdravstveni problemi treće životne dobi i smanjena funkcionalnost te loš socijalni status, što pridonosi psihofizičkoj izoliranosti starijih osoba. Mnoga od tih domaćinstava su**

dislocirana u odnosu na potencijalne usluge, ali bez obzira na olakšanje koje bi im donio smještaj u ustanovu, kad bi za to bilo uvjeta, većina pripadnika navedene skupine ne želi trajno napustiti vlastiti dom.

Na neke utvrđene čimbenike može se utjecati razvojem programa Pomoći u kući za starije osobe, koji mogu provoditi društva Crvenog križa s područja Istarske županije, do čega se došlo procjenom resursa kojom je utvrđeno da »snage–prednosti« koje posjeduju društva su: poznavanje terena, cjelovita mreža društava, prethodno iskustvo, suradnja s ostalim ustanovama i udrugama koje se bave skrbi o starijim osobama, zakonom predviđeno financiranje (Zakon o Hrvatskom Crvenom križu NN 92/2001), te cijena usluge u odnosu na druge servise, jer većinu poslova obavljaju volonteri.

Procijenjeno je da se usluge mogu približiti korisniku tako da mu budu dostupne u njegovu domu. Ciljanim posjetima moguće je smanjiti izoliranost i olakšati obavljanje težih kućanskih poslova. Crveni križ po svojim ovlastima nije u mogućnosti pružati direktno zdravstvene usluge, ali može korisniku olakšati pristup liječniku ili opskrbi lijekovima. Loš socijalni status može se u manjoj mjeri poboljšati distribucijom prehrambenih i higijenskih artikala te odjeće i obuće.

Na radionicama na kojima su prisustvovali ravnatelji gradskih društava Crvenog križa s područja Istarske županije definirani su kriteriji ciljne skupine, a zatim je izrađena anketa za ispitivanje potreba potencijalnih

korisnika. Temeljem dobivenih podataka utvrđen je broj korisnika i potrebne vrste usluga na određenom području.

Anketu s ciljanom skupinom na svom su području provela Gradska društva Crvenog križa Pazin i Poreč, a u tijeku je provedba ankete u ostalim gradskim društvima. Među traženim uslugama, od niza ponuđenih, prednjače pomoć u obliku humanitarnih paketa ili toplog obroka, razgovor, druženje i pratnja do liječnika.

Program Pomoći u kući za starije osobe trebao bi do kraja 2007. godine obuhvatiti oko 200 korisnika na području Istarske županije, a riječ je o najugroženijoj skupini starijih osoba sa zdravstveno-socijalnim problemima.

Gradsko društvo Crvenog križa Poreč već deset godina provodi ovaj program i steklo je značajno iskustvo, a kvaliteta pruženih usluga prepoznata je na terenu. Sve su to važni argumenti za postojanje ovakvog programa unutar djelatnosti Crvenog križa. Vrijednost ovakvog programa i nesebičnog angažmana volonteri, koje nerijetko zamjenjuju obitelji starijoj i nemoćnoj osobi, prepoznala je i lokalna zajednica. Općine Kaštelir-Labinci i Vižinada nagradile su ih 2003. i 2004. godine priznanjima za doprinos kvaliteti života zajednice u kojoj žive i djeluju.

